

Абылқас Сағынов атындағы Қарағанды техникалық университеті

МООК

«Ғылыми зерттеулер әдіснамасы»

5-ші бөлім. Патентке қабілеттілік шарттары.

Дәріс оқытушы:

Доктор PhD, Аринова Сания Каскатаевна

Қарағанды

Бөлімнің мақсаты:

"Ғылыми зерттеулер әдіснамасы" пәні техникалық ой-өрісті және металлургия саласындағы магистрлердің қолданбалы және ғылыми-зерттеу міндеттерін шешу қабілеттерін қалыптастыруды мақсат етеді.

Бөлімнің жоспары:

Патенттік іздеу 2

ПАТЕНТТІК ІЗДЕУ

Патенттік іздеудің бірнеше түрлері бар: тақырыптық (тақырыптық), тіркелген және нөмірленген, ұқсас патенттерді іздеу, патенттің құқықтық мәртебесін белгілеу. Негізгі және кең таралған - тақырыптық іздеу. Әлемнің көптеген елдерінің патенттік заңдары құрылғы, әдіс, зат, биотехнологиялық өнімдер сияқты өнертабыстардың түрлерін ажырататындықтан, іздеу процедурасы тікелей өнертабыс түрі болып табылатын іздеу объектісімен анықталады. Сонымен қатар, әр түрлі елдерде іздеу аймағының өзіндік сипаттамалары бар. Мәселен, Германияда техникалық шешімнің жалпы идеясы, өнертабыс түріне қарамастан маңызды болып табылады, АҚШ-та өнертабысты әртүрлі салаларда қолданудың функционалды мүмкіндіктерін қарастыру қажет.

Тақырыптық іздеу өнертабыстарды сипаттау қорымен, өнеркәсіптік үлгілер жиынтығымен немесе ресми бюллетеньдерді қарау арқылы жүзеге асырылады. Тақырыптық іздеу объектінің техникалық деңгейін немесе жаңалығын анықтау қажет болған жағдайда жүргізіледі. Бұл жағдайда іздеу патентті ғана емес, сонымен бірге ғылыми-техникалық ақпаратты да қолдана отырып, белгілі бір тақырыпта, белгілі бір тақырыпта жүргізіледі (2 кесте).

2 кесте - Тақырыптық іздеу

Кезең	Кезеңнің мақсаттары	Құралы
1	Нақты техникалық құру зат атаулары	Терминологиялық сөздіктер, анықтамалықтар, энциклопедиялар
2	Индикативті белгілеу іздеу элементтерінің жіктеу көрсеткіштері	Алфавит бойынша тақырып МПК көрсеткіштер
3	Жіктеуді құру көрсеткіштер	МПК класс нұсқаулықтары
4	Нақты жіктеу индексіне байланысты қорғаныс құжаттары нөмірлерінің тізімін құру	Жүйелік көрсеткіштер (жалпы, жылдық, ағымдағы), мәліметтер базасы
5	Іздеу тақырыбына байланысты қауіпсіздік құжаттарының тізімін құру	«Әлемнің өнертабыстары» (ИСМ), мәліметтер базасы, өнертабыстардың сипаттамасы

3 кесте - Атауымен іздеу

Кезең	Кезең тапсырмалары	Құралы
1	Заттардың тізімін жасау фирмалар, шетелде ұқсас тақырыптармен айналысатын өнертапқыштардың тегі (суретті іздеу)	Компания каталогтары, анықтамалықтар, энциклопедиялар және т.б.
2	Компания, өнертапқыш белгілі бір уақытқа алған қорғаныс құжаттарының нөмірлерінің тізімін жасау	Атаулардың индекстері (жылдық, ағымдық), мәліметтер базасы
3	Іздеу тақырыбына байланысты қауіпсіздік құжаттарының тізімін құру	РЖ, ИСМ, мәліметтер базасы, нұсқаулардың сипаттамасы

Нөмірді іздеу, яғни құжат нөмірі бойынша іздеу құжаттың тақырыптық байланысын және тексеру кезіндегі оның құқықтық мәртебесін анықтау үшін жүзеге асырылады. Іздеу нөмірлеу индекстеріне сәйкес жүргізіледі.

Жіктеу тақырыбына сәйкес құрылған патенттік қор үшін жіктеу индексін нөмірлеу индексі бойынша анықтау керек, содан кейін қордан қажетті құжатты табу қажет.

Іздеу жүргізу үшін бастапқы көздерге - өнертабыстардың сипаттамаларына сілтеме жасаған жөн. RLST-де қағаздағы сипаттамалық қорлар папкаларда сақталады және IPC сәйкес жүйеленеді, іздеуге қол жетімді және барлық қолданушылар үшін қиындық туғызбайды. Сондай-ақ, CD-ROM және DVD дискілерін пайдаланып іздеуге болады. Бұл іздеуді, мысалы, патенттің құқықтарын беру туралы лицензиялық келісімдер мен келісім шарттарын жасамас бұрын, патенттің тазалығы үшін технология объектісін зерттеу кезінде патенттің қолданылу мерзімін анықтау үшін жүргізуге болады (7.4 кесте).

Аналогтық патенттерді іздеу (өнертабыстардың аналогтарынан айырмашылығы) осы авторлық құқық иесінің жеке патентінің басқа елдерде қалай қорғалатынын білу үшін жүзеге асырылады. Іздеу электрондық деректер базасында, патент иесінің аты-жөнінде және басқа да қажетті мәліметтерде жүзеге асырылады.

4 кесте – Нөмірді іздеу

Кезең	Кезең тапсырмалары	Құралы
1	Іздеу тақырыбын тұжырымдау (тақырып нөмірі немесе өтінім нөмірі, ел)	
2	Патенттік құжатты табыңыз	Электронды мәліметтер базасы
3	Осы құжат қатысты МПК индексін орнатыңыз. Патенттік құжатқа тапсырыс беру	Электрондық дерекқорға қол жетімділік болмаған жағдайда нөмірлеу белгілерін қолданыңыз ресми бюллетеньдер, кітапханалардағы файлдық шкафтар, кітапхана қорлары және т.б.

Патенттік зерттеулер табылған және таңдалған аналогтардың кейіннен қолдануға жеткілікті болатындығын және зерттеу мақсатына қол жеткізілгенін көрсететін қорытындылар жасаумен аяқталды.

Жалпы алғанда, патенттік зерттеулер туралы есеп техникалық дамудың деңгейін, бәсекелестік ортадағы белгілі бір нарықта коммерциялық табысты қамтамасыз ету мүмкіндіктерін бағалауға мүмкіндік береді. Жаңа ақпараттық технологияларды қолданудың кеңеюімен патенттік зерттеу деңгейі шексіз өсуде және шаруашылық жүргізуші субъектілердің қорытынды нәтижелеріне көбірек әсер етеді

МӨЖ ҮШІН ТАПСЫРМА

1) Патенттік зерттеулердің қазіргі таңдағы тенденциясына сипаттама бер.

ӘДЕБИЕТТЕР ТІЗІМІ

1. Современные методы структурного анализа материалов : учебное пособие для магистрантов и докторантов PhD по специальности - Материаловедение и технология новых материалов, Metallургия / Л. А. Дахно , О. А. Шарая ; М-во образования и науки РК, Карагандинский государственный технический университет, Кафедра металлургии, материаловедения и нанотехнологий. - Караганда : КарГТУ, 2013. - 83 с. - ISBN 978-601-296-476-9
2. Кузнецов, И. Н. Основы научных исследований : учебное пособие для бакалавриата и магистратуры, аспирантов / И. Н. Кузнецов. - 3-е изд. - М. : Дашков и К, 2017. - 282 с. - ISBN 978-5-394-02783-3
3. Коробко В.И. Основы научных исследований: курс лекций: учеб. пособие для студентов строительных специальностей. – М.: АСВ, 2000. – 218 с.
4. Герасин А.Н., Отварухина Н.С. Магистерская диссертация: учеб. пособие для магистрантов / Мос. гос. ин-т управл. – М., 2010. – 56 с.
5. Перспективные технологические процессы в металлургии: учебное пособие для студентов, магистрантов и докторантов / А. З. Исагулов [и др.]. - Караганда : КарГТУ, 2017. - 78 с. - ISBN 978-601-315-308-7